

En lov, hvorefter havnearbejde forbeholdes anerkendte arbejdere, kan være forenelig med EU-retten, hvis den har til formål at opretholde sikkerheden i havneområderne og at forebygge arbejdsulykker

Det er imidlertid hverken nødvendigt eller hensigtsmæssigt for at nå det tilsigtede formål, at et paritetisk administrativt udvalg deltager i forbindelse med anerkendelsen af havnearbejderne

I belgisk ret er havnearbejde bl.a. reguleret ved lov om havnearbejde, hvorefter havnearbejde kun kan udføres af anerkendte havnearbejdere. I 2014 sendte Europa-Kommissionen en åbningsskrivelse til Belgien, hvori den anførte, at Belgiens lovgivning om havnearbejde var i strid med etableringsfriheden (artikel 49 TEUF). Efter denne skrivelse vedtog denne medlemsstat i 2016 en kongelig bekendtgørelse om anerkendelse af havnearbejdere i havneområderne, som fastsatte de nærmere bestemmelser for gennemførelsen af lov om havnearbejde, hvilket fik Kommissionen til at afslutte traktatbrudsproceduren mod denne medlemsstat.

I sagen Katoen Natie Bulk Terminals og General Services Antwerp (sag C-407/19) nedlagde disse to selskaber, som udførte havnearbejde i Belgien og i udlandet, påstand for Raad van State (appeldomstol i forvaltningsretlige sager, Belgien) om annullation af denne kongelige bekendtgørelse af 2016, idet de fandt, at den begrænsede deres frihed til at ansætte havnearbejdere fra andre medlemsstater end Belgien med henblik på at arbejde i de belgiske havneområder.

I Middlegate Europe-sagen (sag C-471/19) var det pågældende selskab blevet pålagt at betale en bøde, efter at de belgiske politimyndigheder havde konstateret, at en ikke-anerkendt havnearbejder havde udført havnearbejde. Dette selskab anfægtede i forbindelse med en sag, der er endt ved den forelæggende ret i denne anden sag, nemlig Grondwettelijk Hof (forfatningsdomstol, Belgien), forfatningsmæssigheden af lov om havnearbejde, idet denne lov efter selskabets opfattelse tilsidesatte handels- og næringsfriheden. Efter at denne forelæggende ret havde bemærket, at denne frihed, der er sikret ved den belgiske forfatning, er tæt knyttet til flere grundlæggende friheder, der er sikret ved EUF-traktaten, såsom den frie udveksling af tjenesteydelser (artikel 56 TEUF) og etableringsfriheden (artikel 49 TEUF), besluttede den på samme måde, som Raad van State (appeldomstol i forvaltningsretlige sager) havde gjort inden for rammerne af den første sag, at forelægge Domstolen et spørgsmål om foreneligheden af disse nationale regler, som opretholdt en særlig ordning for ansættelse af havnearbejdere, med disse to bestemmelser. Ud over besvarelsen af dette spørgsmål blev Domstolen med disse forenede sager anmodet om at opstille supplerende kriterier, der ville gøre det muligt at afklare, om ordningen for havnearbejdere var forenelig med kravene i EU-retten.

Domstolens bemærkninger

Domstolen konstaterede indledningsvis, at den omhandlede ordning, hvorefter ikke-hjemmehørende virksomheder, der ønsker at etablere sig i Belgien for at udføre havnearbejde dér, eller som uden at etablere sig i denne medlemsstat ønsker at levere havnetjenester dér, er forpligtet til kun at benytte sig af havnearbejdere, der er anerkendt som sådanne i overensstemmelse med denne lovgivning, var til hinder for, at sådanne virksomheder kunne benytte deres eget personale eller ansætte andre ikke-anerkendte arbejdere. Denne lovgivning, der kunne gøre det mindre attraktivt for disse virksomheder at etablere sig i Belgien eller at levere

tjenester i denne medlemsstat, udgjorde derfor en restriktion for de to friheder i form af etableringsfriheden og den frie udveksling af tjenesteydelser, der er sikret ved henholdsvis artikel 49 TEUF og 56 TEUF. Domstolen bemærkede derefter, at en sådan restriktion kan begrundes i et tvingende alment hensyn, såfremt den er egnet til at sikre virkeliggørelsen af det formål, som forfølges, og den ikke går ud over, hvad der er nødvendigt for at nå dette formål. I den foreliggende sag bemærkede Domstolen, at den omhandlede lovgivning ikke i sig selv kunne anses for uegnet eller uforholdsmæssig i forhold til at nå det tilsigtede formål, nemlig at opretholde sikkerheden i havneområderne og at forebygge arbejdsulykker. Domstolen foretog en samlet vurdering af den omhandlede ordning og fastslog, at en sådan ordning er forenelig med artikel 49 TEUF og 56 TEUF, for så vidt som de betingelser og nærmere vilkår, der er fastsat under denne ordning, dels er baseret på objektive kriterier, der ikke er udtryk for forskelsbehandling, og som er kendt på forhånd, og som tillader havnearbejdere fra andre medlemsstater at godtgøre, at de i deres oprindelsesstat opfylder krav, som svarer til dem, der finder anvendelse på nationale havnearbejdere, dels ikke opretter en begrænset pulje af arbejdere, der kan opnå en sådan anerkendelse.

Domstolen undersøgte derefter, om den anfægtede kongelige bekendtgørelse var forenelig med de forskellige former for fri bevægelighed, der er sikret ved EUF-traktaten, idet den bemærkede, at den omhandlede nationale ordning også udgjorde en restriktion for arbejdskraftens frie bevægelighed, der er sikret ved artikel 45 TEUF, for så vidt som den kunne have en afskrækkende virkning på arbejdsgivere og arbejdstagere fra andre medlemsstater. Domstolen foretog derefter en vurdering af, om de forskellige foranstaltninger, der var indeholdt i denne ordning, var nødvendige og forholdsmæssige i forhold til formålet om at opretholde sikkerheden i havneområderne og at forebygge arbejdsulykker.

I denne henseende var Domstolen for det første af den opfattelse, at den omhandlede ordning, hvorefter navnlig:

- opgaven med anerkendelse af havnearbejdere blev varetaget af et administrativt udvalg, der var paritetisk sammensat af medlemmer udpeget af arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationerne

- dette udvalg afhængigt af behovet for arbejdskraft desuden traf afgørelse om, hvorvidt de anerkendte arbejdere skulle optages i en pulje af havnearbejdere, idet anerkendelsens varighed for havnearbejdere, der ikke var optaget i denne pulje, var begrænset til varigheden af deres arbejdsaftale, således at der skulle indledes en ny anerkendelsesprocedure for hver enkelt arbejdsaftale, de indgik

- der ikke var fastsat nogen frist, inden for hvilken det nævnte udvalg skulle træffe afgørelse,

ikke var forenelig med de former for fri bevægelighed, der er fastsat i artikel 45 TEUF, 49 TEUF og 56 TEUF, idet den hverken var nødvendig eller egnet til at nå det tilsigtede formål.

For det andet undersøgte Domstolen betingelserne for anerkendelse af havnearbejdere. Ifølge den omhandlede ordning skulle en arbejdstager, medmindre den pågældende kunne godtgøre, at vedkommende opfyldte tilsvarende betingelser i en anden medlemsstat, opfylde krav til helbredsmæssig egnethed, beståelse af psykologiske prøver og en forudgående faglig uddannelse. Ifølge Domstolen var disse betingelser egnede til at opretholde sikkerheden i havneområderne og forholdsmæssige i forhold til et sådant formål. Sådanne foranstaltninger er derfor forenelige med de former for fri bevægelighed, der er fastsat i artikel 45 TEUF, 49 TEUF og 56 TEUF. Domstolen fandt imidlertid, at det påhvilede den forelæggende ret at efterprøve, om den opgave, som arbejdsgiverorganisationen og i givet fald de anerkendte havnearbejders fagforeninger udførte i forbindelse med udpegelsen af de organer, som skulle gennemføre sådanne undersøgelser, tests eller prøver, ikke kunne rejse tvivl om, hvorvidt disse var gennemsigtige, objektive og upartiske.

For det tredje fastslog Domstolen, at den omhandlede lovgivning, der fastsatte, at en havnearbejder, som havde opnået anerkendelse i henhold til en tidligere lovbestemt ordning, fortsat skulle anses for at være anerkendt og på ny optages i puljen af havnearbejdere, ikke

forekom at være uegnet til at nå det forfulgte formål og heller ikke uforholdsmæssig i forhold hertil, hvilket indebar, at den også var forenelig med de friheder, der er sikret ved artikel 45 TEUF, 49 TEUF og 56 TEUF.

For det fjerde var Domstolen af den opfattelse, at den omhandlede ordning, hvorefter overførslen af en havnearbejder til puljen af arbejdstagere i et andet havneområde end det, hvor den pågældende har opnået anerkendelse, er underlagt betingelser og nærmere vilkår, der er fastsat ved en kollektiv arbejdsoverenskomst, var forenelig med de frie bevægeligheder, der er fastsat i artikel 45 TEUF, 49 TEUF og 56 TEUF. Det tilkom imidlertid den forelæggende ret at efterprøve, om disse betingelser og nærmere vilkår var nødvendige og forholdsmæssige i forhold til formålet om at opretholde sikkerheden i hvert enkelt havneområde.

Endelig fastslog Domstolen, at en ordning, der fastsætter, at logistiske arbejdstagere i havneområderne skal råde over et »sikkerhedscertifikat«, og i hvilken forbindelse de nærmere vilkår for udstedelse er fastsat ved en kollektiv arbejdsoverenskomst, ikke er uforenelig med de friheder, der er fastsat i artikel 45 TEUF, 49 TEUF og 56 TEUF, for så vidt som betingelserne for udstedelse af et sådant certifikat er nødvendige og forholdsmæssige i forhold til formålet om at opretholde sikkerheden i havneområderne, og for så vidt som den procedure, der er fastsat for udstedelse af dette certifikat, ikke medfører urimelige og uforholdsmæssige administrative byrder.

BEMÆRKNING: Gennem en præjudiciel forelæggelse kan retterne i medlemsstaterne i forbindelse med retssager, der verserer for dem, forelægge Domstolen spørgsmål vedrørende fortolkningen af EU-retten eller gyldigheden af en EU-retsakt. Domstolen træffer ikke afgørelse i den nationale retstv. Det tilkommer den nationale ret at afgøre sagen i overensstemmelse med Domstolens afgørelse, der på tilsvarende måde er bindende for andre nationale retter i sager vedrørende en tilsvarende problemstilling.

Dette er et ikke-officielt dokument til mediernes brug og forpligter ikke Domstolen.

[Dommen](#) offentliggøres på webstedet CURIA på afsigelsesdagen.

Kontakt i Kontoret for Presse og Information: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Billeder fra domsafsigelsen er tilgængelige via »[Europe by Satellite](#)« ☐ ☎ (+32) 2 2964106